

PENÍZE

Co jsou vlastně současné peníze? Nejsou to pouze tištěné bankovky v peněžence. V každé ekonomické příručce se píše, že peníze jsou prostředkem směny, umožňují oceňování statků a slouží jako uchovávatele hodnot. S posledním tvrzením si dovolíme nesouhlasit. Dnešní ničím nekryté peníze funkci uchovávatele hodnot neplní téměř vůbec.

Noční můrou pro každého člověka, který má být i skromné úspory, je hyperinflace. Hyperinflace je většinou důsledkem nezřízené fiskální politiky státu, respektive nadměrného zadlužování státu. Stát, aby dostal svým závazkům, dlužné peníze zjednodušeně řečeno vytiskne.

U laické veřejnosti je rozšířená mylná domněnka, že hyperinflace je něco, čím se pouze straší v médiích a co se objevuje jen velmi zřídka. Opak je bohužel pravdou. Poslední fází hyperinflace je vymazání zbytků úspor občanů, formálně provedené „měnovou reformou“. Zeptejte se někoho staršího ve svém okolí, kolik zažil měnových reforem a co si koupil třeba za 100 korun před padesáti lety.

Ovšem i obyčejná (a všudypřítomná) inflace naprosto degraduje funkci peněz jako uchovávatele hodnot. Jistě - nepostřehnete to za rok. Za delší časové období už ano. Všichni si přece spoříme na důchod - ať už formou státního sociálního pojištění nebo prostřednictvím dobrovolných penzijních fondů.

Lidé si bohužel neuvědomují, že reálná hodnota peněz, které budou mít naspořené, bude za pár desítek let zlomkem dnešní hodnoty. Příklad z USA: \$1 v roce 2008 = \$0.02 v roce 1908 - neboli peníze v USA ztratily 98 % své hodnoty za sto let. Drtivá část tohoto procesu proběhla během posledních čtyřiceti let, kdy USA opustily zlatý standard.

Prvotní příčinou tohoto jevu je samotná podstata peněz. V současné době všude na světě používáme tzv. „fiat money“ - tedy ničím nekryté peníze. To znamená, že peníze nejsou kryty žádnou fyzickou komoditou nebo statkem. I americký dolar, světová rezervní měna, která by měla být stabilní, v roce 2008 procházela výkyvy v řádu desítek procent. Dnes oficiální krytí dolaru není kryto zlatem, nýbrž je kryto „pouze“ plnou důvěrou v americkou vládu a její platbyschopnost. Dolar je tedy kryt pouze důvěrou ve stát, který má stále se zvyšující rozpočtové schodky. Tento systém nekryté měny zatím funguje po celém světě. "Pevnost" měny se liší pouze podle toho, jak moc je který stát zadlužen.

Velmi překvapující je skutečnost, že lidé považují tento systém za normální. Lidé se domnívají, že ekonomiky takto fungují odjakživa. Opak je pravdou. Systém nekryté měny funguje relativně velmi krátce - od roku 1971, kdy americký prezident Nixon zrušil vázanost dolaru na zlato (tzv. gold standard). Jelikož většina světových měn v té době byla fixována vůči dolaru, přišly o tuto "provázanost se zlatem" i ony. Důvod - Zlatý standard totiž prakticky neumožňoval státům utrácet více, než si ve skutečnosti mohly dovolit. Proto probíhalo v historii občasně krátkodobé odtržení od zlatého standardu vždy během válek a politických převratů, kdy státy nebyly schopny financovat nadměrné válečné nebo správní výdaje.

Závěrečné shrnutí je prosté. Peníze vázané na zlato a stříbro existovaly na světě téměř 6000 let. S dnešními penězi - ničím nekrytými - experimentují státy pouhých 40 let! To je natolik krátká doba, že opravdu nemůžeme mluvit o moderním měnovém systému, ale pouze o jednom velkém ekonomickém experimentu.